

«КИЛЕШЕЛГЭН»

«Бөтә донъя башкорттары
королтайы (конгрессы)» йәмәгәт
берекмәләренә халык-ара берлеге
президиумы рәйесе,
Рәсәй Федерацияһы
Дәүләт Думаһы депутаты

Э.Р. АЙЫТКОЛОВА

«КИЛЕШЕЛГЭН»

Башкортостан Республикаһының
мәҙәниәт министры

Ә.И. ШАФИКОВА

«КИЛЕШЕЛГЭН»

«Өфө фән һәм технологиялар
университеты»
юғары белем биреү федераль
дәүләт бюджет белем биреү
учреждениеның ректоры

В.П. ЗАХАРОВ

«КИЛЕШЕЛГЭН»

Башкорт телен һаҡлау һәм үстөрөү
оурыны автономиялы коммерцияға
карашһымаған ойшма директоры

Г.Р. ЙОСОПОВА

2024 йылда «БАШКОРТ ТЕЛЕНЭН ХАЛЫК-АРА ДИКТАНТ»
халык-ара белем биреү акцияһын ойштороу һәм үткәреү тураһында
ПОЛОЖЕНИЕ

«РАСЛАЙЫМ»

Башкортостан Республикаһының
мәғариф һәм фән министры,
Ойштороу комитеты рәйесе

И.М. МӘҮЛИТБИРЗИН

«КИЛЕШЕЛГЭН»

Башкортостан Республикаһы
матбуғат һәм киң мәғлүмәт саралары
агентлығы етәксеһе

М.В. УЛЬЧЕВ

«КИЛЕШЕЛГЭН»

Башкортостан Республикаһының
йәштәр сәйәсәте буйынса дәүләт
комитеты

В.Ф. САБИРОВ

1. Дөйөм положениелар

1.1. Был положение 2024 йылда «Башкорт теленән халык-ара диктант» халык-ара белем биреү акцияһын (артабан – Акция) үткәреү тәртибен һәм шарттарын билдәләй.

1.2. Акция – теләге булған һәр кем өсөн тәғәйенләнгән ирекле һәм түләүһез белем биреү акцияһы.

1.3. Акция Башкортостан Республикаһы хөкүмәтенең 2024 йылдың 29 ғинуарындағы 17-се қарары менән рақланған «Башкортостан Республикаһы халықтары һәм дәүләт телдәрен һақлау һәм үстәреү» дәүләт программаһына ярашлы ойошторола.

1.4. Акцияны ойоштороусылар: Башкортостан Республикаһының мәғариф һәм фән министрлығы, Башкортостан Республикаһының мәзәниәт министрлығы, Башкортостан Республикаһы матбуғат һәм киң мәғлүмәт саралары агентлығы, Башкортостан Республикаһының йәштәр сәйәсәте буйынса дәүләт комитеты, «Өфө фән һәм технологиялар университеты» юғары белем биреү федераль дәүләт бюджет белем биреү учреждениеһы (артабан – Өфө фән һәм технологиялар университеты), Башкорт телен һақлау һәм үстәреү буйынса автономиялы коммерцияға қарамаған ойошма, «Бәтә донъя башқорттары қоролтайы (қонгресы)» йәмәғәт берекмәләренең халык-ара берлеге.

1.5. Акцияны әзерләү һәм уны узғарыу буйынса дөйөм эшмәкәрлекте Акцияның ойоштороу комитеты башқара.

1.6. Ойоштороу комитетына Башкортостан Республикаһының мәғариф һәм фән министрлығы, Башкортостан Республикаһының мәзәниәт министрлығы, Башкортостан Республикаһының матбуғат һәм киң мәғлүмәт саралары агентлығы, Башкортостан Республикаһының йәштәр сәйәсәте буйынса дәүләт комитеты, Башкорт телен һақлау һәм үстәреү буйынса автономиялы коммерцияға қарамаған ойошма, Өфө фән һәм технологиялар университеты, Башкортостан Республикаһының Мәғарифты үстәреү институты, «Башкортостан» дәүләт телерадиокомпанияһы, «Бәтә донъя башқорттары қоролтайы (қонгресы)» йәмәғәт берекмәләренең халык-ара берлеге вәкилдәре индерелә. Ойоштороу комитеты Башкортостан Республикаһы мәғариф һәм фән министрлығының бойороғо менән рақлана.

1.7. Киң мәғлүмәт саралары Акцияның рәсми партнерзары булып сығыш яһай ала.

1.8. Акция тураһында тулы мәғлүмәт <https://bashdictant.ru/> рәсми сайтында урынлаштырыла.

1.9. Акцияның девизы: «Тел – халқыбыздың рухи байлығы».

1.10. Акцияның рәсми хештегтары:

#башқорттелендәдиктант

#башдиктант/#башдиктант2024
#диктантпобашкирскомуязыку
#башкортсадиктантызам

2. Акцияның максаты, бурыстары һәм принциптары

2.1. Акцияның максаты – киң йәмәғәтселектең башкорт телен өйрәнеүгә иғтибарын йәлеп итеү, тел мәзәниәтен үстереү, башкорт телен Башкортостан Республикаһында, Рәсәй Федерацияһы субъектарында һәм сит илдәрҙә танытыу һәм популярлаштырыу.

2.2. Акцияның бурыстары:

теләге булған һәр кемгә Акция барышында үзенең белем кимәлен ирекле баһалау мөмкинлегенә биреү;

башкорт телен һаҡлау һәм үстереү мәсьәләһенә йәмәғәтселектең иғтибарын йәлеп итеү;

башкорт телен модалы һәм заманса телмәр һәм язма коммуникация алымы буларак популярлаштырыу;

башкорт телен өйрәнеүгә ылыҡтырыу.

2.3. Акцияны үткәреү түбәндәге принциптарға нигезләнә:

иреклелек принцибы: диктантка әзерлек, уны үткәреүгә һәм языуға катнашыу ирекле, теләк буйынса;

асыҡлык принцибы: диктант языуға йәше, белеме, ижтимағи хәле, инаныулары һәм гражданлығы ниндәй булыуға карамастан теләге булған һәр кеше катнаша ала;

мөмкинлек принцибы: диктант языу түләүһез, һәр кемгә диктантта катнашырға мөмкинлек, эште тикшерергә һәм һөҙөмтәләр менән танышыуға гарантия бирелә;

анонимлык принцибы: диктант языуға катнашыусылар үзәренең шәхси мәғлүмәттәрен күрһәтмәүе лә ихтимал;

компетентлык принцибы: диктант тексын билдәләүгә һәм катнашыусыларҙың эшен тикшерергә танылған эксперттар йәлеп ителә.

3. Акцияла катнашыусылар

3.1. Һәр кеше енесенә, расаһына, милләтенә, теленә, сығышына, матди хәленә һәм вазифаһына, йәшәгән урынына, дингә мөнәсәбәтенә, инаныуларына, йәмәғәт берләшмәләре ағзаһы булыу-булмауына һәм башка хәлдәргә карамастан Акцияла катнаша ала.

3.2. Акцияла катнашыусы башкорт телен белеү кимәленә карап онлайн йәки офлайн форматта диктант яза ала.

4. Акция эксперттары

4.1. Акцияла онлайн форматта катнашыусыларзың эштәрен тикшерәү һәм баһалауза положениеның 4.2 пунктындағы талаптарға тура килгән теләгән һәр кем эксперт була ала.

4.2. Экспертлыкка дәғүә итеүсенең дәүләт өлгөһөндәге документ менән раҗланған педагогик һәм/йәки филологик белеме, һөнәре буйынса кәмендә ике йыл эш стажы (документтар менән раҗланған) булыуы мотлак.

4.2. Экспертлыкка дәғүә итеүсә 2024 йылдың 18 апреленә тиклем мотлак рәүештә <https://bashdictant.ru/> сайтында теркәләү процедураһын үтергә һәм положениеның 4.2 пунктына ярашлы кәрәкле документтарзың күсермәләрен беркетергә тейеш.

4.3. Эксперттарзың хокуктары һәм бурыстары:

- ойоштороусыларзан эш өсөн кәрәкле материалдарзы һорарға;
- катнашыусыларзың эштәрен объектив баһаларға;
- электрон базаға баһаларзы индерергә.

5. Акцияны ойоштороу һәм үткәрәү тәртибе

5.1. Диктант языу түбәндәге кимәлдәр буйынса каралған:

башкорт телен башланғыс кимәлдә белеүселәр;

башкорт телендә иркен аралашыусылар;

башкорт теленең төньяк-көнбайыш диалектында аралашыусылар.

5.2. Диктант текстары ойоштороу комитеты тарафынан һайлап алына һәм раҗлана.

5.3. Акция текстары күләме башкорт телендә иркен аралашыусылар өсөн – 220 һүз, башкорт телен башланғыс кимәлдә белгәндәргә, шулай ук башкорт теленең төньяк-көнбайыш диалектында языусыларға 170 һүззән артмаҗка тейеш. 2024 йылда текст темалары патриотик тәрбиә, йәштәр, ғаилә киммәттәре һәм гөрөф-ғәзәттәренә арналған.

5.4. Акцияла катнашыусылар эштәрен ирекле формала кағыз битенә яза. Теләге буйынса фамилияһын, исемен, атаһының исемен, йәшәү урынын күрһәтә ала.

5.5. Акция **2024 йылдың 27 апрелендә 11.00 сәғәттә** онлайн һәм офлайн форматтарза башлана.

5.6. Онлайн формат:

5.6.1. Акцияның **онлайн форматы** «Башкортостан юлдаш телевидениеһы» телеканалында, Акцияның рәсми сайтында, Акцияны ойштороусыларҙың социаль селтәрҙәре сәхифәләрендә **11.00 сәғәттә** башлана:

11.00 сәғәттән 11.25 сәғәتكә тиклем – башкорт телен башланғыс кимәлдә белеүселәр диктант яза;

11.30 сәғәттән 12.00 сәғәتكә тиклем – башкорт телендә иркен аралашыусылар диктант яза;

12.05 сәғәттән 12.30 сәғәتكә тиклем – башкорт теленәң төньяк-көнбайыш диалектында диктант яза.

5.6.2. Диктантты тура эфир ваҡытында, шулай уҡ рәсми сайттағы һәм ойштороусыларҙың социаль селтәрҙәре сәхифәләрендәге тура эфирҙың язмаһын карап язырға һәм эштәрҙе **2024 йылдың 29 апреленә 23.59 сәғәтенә** (Өфө ваҡыты буйынса) тиклем ебәрергә мөмкин.

5.6.3. Онлайн форматта диктант языусыларҙың эштеренәң фотоһы йәки скан күсермәһе bashdictant2024@mail.ru электрон почта адресына йәки [@bash_dictant_bot](https://t.me/bash_dictant_bot) «Телеграмм» мессенджеры чат-ботына кабул ителә.

5.7. Офлайн формат:

5.7.1. Акцияның **офлайн форматы** белем биреү ойшмаларында, юғары уҡыу йорттарында, мәҙәниәт учреждениеларында, коммерция предприятиеларында, йәмғәт ойшмалары офистарында һ.б. **2024 йылдың 27 апрелендә 11.00 сәғәттә** башлана һәм **29 апрель 23.59 сәғәттә** тамамлана.

5.7.2. Офлайн майҙансыҡтарҙа Акцияла катнашыусылар башкорт телен белеү кимәленә карап тәкдим ителгән текстар буйынса диктант яза.

5.7.3. Офлайн майҙансыҡты ойштороу максатында ойштороусы Акцияның сайтында үткәреү урынын, яуаплы кешене, бәйләнеш өсөн мәғлүмәттәрҙе, катнашыусылар һанын күрһәтеп теркәргә тейеш.

5.7.4. Офлайн майҙансыҡты ойштороусы эштәрҙе тикшереп һәм баһаларҙы Акцияла катнашыусыларға еткереп тәьмин итә.

5.8. Тикшереп тапшырылған эштергә рецензия бирелмәй, эштер катнашыусыларға кире кайтарылмай. Эште тикшереп һөҙөмтәләре буйынса апелляцияға биреү каралмаған.

6. Акцияның рәсми сайты

6.1. Акцияны ойштороусы һәм үткәреү мәғлүмәти йәһәттән тәьмин итеү максатында «Интернет» мәғлүмәт-телекоммуникация селтәрәндә Акцияның рәсми сайты эшләй.

6.2. Рәсми сайт <https://bashdictant.ru/> адресы буйынса урынлашкан.

6.3. Рәсми сайтта оффлайн майзансыктар тураһында мәғлүмәт һәм тура эфирҙы карауға һылтанмалар бирелә.

7. Акцияға йомғак яһау

7.1. Акция һөҙөмтәләре Акция үткәрелгәндән һуң 30 көн эсендә рәсми сайтта урынлаштырыла.

7.2. Акцияла онлайн катнашыусыларға электрон, офлайн майзансыктарҙа катнашыусыларға кағыз сертификаттар бирелә.

7.3. Акция һөҙөмтәләре буйынса ойштороу комитеты офлайн майзансыкты ойштороусыларҙы электрон рәхмәт хаттары менән билдәләй, онлайн форматта катнашыусыларҙың эштәрен тикшереп үсе эксперттарҙы рәхмәт хаттары һәм киммәтле приздар менән бүлөкләй.